

ЕНЕРГЕТИЧНА СТОЛИЦЯ **УКРАЇНИ,**

комфорт проживання, можливості економічного зростання,
відкрита міська влада — **це Енергодар!**

ЕНЕРГОДАР

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПАСПОРТ

Цей документ розроблено з метою представлення потенційним вітчизняним та зарубіжним інвесторам, які розглядають можливість інвестування в економічну та соціальну сфери господарства м. Енергодар.

▶ ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Місто Енергодар — одне із наймолодших міст України, та наймолодше місто Запорізької області. На сьогодні життя в ньому залежить від 2 енергетичних гігантів — Запорізької теплової та Запорізької атомної станцій. Але термін експлуатації енергоблоків добігає завершення, тому прийшов час, коли потрібно відходити від монофункціональності та шукати нові напрямки розвитку.

Енергодар володіє багатим потенціалом, що робить його привабливим для інвестора. Місто має потужний науковий та інтелектуальний рівень розвитку, розвинуту інженерну інфраструктуру, вільні потужності у промисловій зоні, багаті водні ресурси, а також прагнення влади та його мешканців бачити своє місто привабливим та таким, що постійно розвивається. Але найголовнішим та найціннішим скарбом нашого міста залишаються висококваліфіковані, досвідчені та доброзичливі люди, які й надалі хочуть жити, працювати в ньому та завжди раді гостям.

Запрошуємо Вас відвідати наше місто та переконатись, що саме тут Ви знайдете надійних партнерів, отримаєте всебічну підтримку міської влади і громади для реалізації нових перспективних проектів.

МИ ГОТОВІ ДО СПІВПРАЦІ ТА СПІЛЬНОЇ РОБОТИ!

З повагою
Енергодарський міський голова

ПАВЛО МУЗИКА

Енергодар — флагман української енергетики, молоде українське місто із високим рівнем соціально-економічного розвитку та вагомим інвестиційним потенціалом.

Високий рівень інвестиційної привабливості Енергодара підтримується наявністю необхідної інфраструктури для розвитку бізнесу, високим виробничим та кадровим потенціалом, сприятливим бізнес-середовищем та добрим станом місцевих фінансів.

▶ СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МІСТА

Стратегічний план розвитку міста на період до 2027 року (затверджений рішенням Енергодарської міської ради від 27.01.2017 р. №4) розроблено за підтримки компанії ДТЕК в рамках соціального партнерства з містами присутності та проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Уряду Канади. Стратегічний план розроблено на підставі всебічного аналізу слабких та сильних сторін міста, опитування різних верств населення щодо їх бачення майбутнього розвитку міста.

▶ ЧИМ УНІКАЛЬНИЙ ЕНЕРГОДАР

- високий рівень соціально-економічного розвитку та низька чутливість економіки та бюджету міста до макроекономічних коливань, що забезпечується стабільною роботою містоутворюючих підприємств енергетичного комплексу;
- наявні трудові ресурси міста з високим рівнем освіти та інтелектуальним потенціалом створюють умови для розміщення підприємств з високою інноваційною складовою;
- розвинута комунальна та соціальна інфраструктура, задовільний стан об'єктів житлово-комунального господарства забезпечують вищий за середній рівень комфортності проживання серед міст України та умови для розвитку бізнесу;
- вищий за середній по країні рівень зайнятості та заробітної плати створюють умови для розвитку торгівлі, побутового обслуговування та суміжних галузей;
- достатня забезпеченість водними ресурсами для функціонування виробничої сфери та потреб населення;
- високий рівень забезпеченості енергетичними ресурсами та потужна система енергомереж;
- наявні вільні земельні ділянки та виробничі площі;
- наявність рекреаційних зон, що може бути використано для розвитку туристичного потенціалу міста, відпочинку та оздоровлення;
- успішний досвід роботи з міжнародними організаціями та участь у проектах міжнародної технічної допомоги;
- відкритість місцевої влади до роботи з іноземними та вітчизняними інвесторами, підтримка владою міста малого підприємництва.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ

МІСТО ВІДКРИТЕ ДО ІНВЕСТИЦІЙ ТА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Стратегічні цілі

- Місто лідер національної енергетики
- Розвиток малого та середнього бізнесу
- Залучення та підтримка інвестицій

МІСТО ДРУЖНЄ ДО ДОВКІЛЛЯ

Стратегічні цілі

- Збереження і розвиток водних ресурсів
- Зниження техногенного навантаження на довкілля
- Підвищення екологічної відповідальності бізнесу і мешканців

МІСТО КОМФОРТНЕ ТА ЗРУЧНЕ ДО ПРОЖИВАННЯ

Стратегічні цілі

- Привабливе, сучасне, безпечне міське середовище
- Ресурсоефективна та сучасна система життєзабезпечення міста
- Якісні соціальні послуги

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ МІСТА ЕНЕРГОДАР У 2027 РОЦІ – ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНЕ МІСТО:

- центр розвитку північно-західної частини Запорізької області, зручний та безпечний для мешканців і гостей;
- центр енергетичних, виробничих, наукових і муніципальних інновацій з найширшою взаємодією на регіональному, державному та міжнародному рівнях;
- територія розвиненого бізнесу, приваблива для інвестицій у дружні до довкілля галузі економіки.

З метою досягнення поставлених цілей було запроваджено постійний моніторинг та оцінку результативності реалізації проектів Стратегічного плану розвитку міста Енергодар, з публікацією результатів на офіційному веб-сайті сайті Енергодарської міської ради <http://www.en.gov.ua>.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

- Енергодар є містом обласного значення Запорізької області. Територія міста складає 63,5 кв. км, щільність населення низька. Протягом 2017 року межі міста не переглядались.
- Чисельність населення Енергодара становить 53,8 тис. осіб. Питома вага населення міста від населення України — 0,13%, від населення області — 7,2%.
- Місто Енергодар — енергетична столиця України — на енергетичний комплекс міста (дві потужні електростанції — ЗАЕС та ЗаТЕС) припадає четверта частина загального річного виробництва електроенергії України. Функціонування енергетичного комплексу Енергодара є важливою умовою енергетичної стабільності не лише регіону, але й України в цілому.
- Місто є монофункціональним (основні підприємства — ЗАЕС та ЗаТЕС — визначають виробничу спеціалізацію міста, відносяться до найбільших роботодавців та великих платників податків), проте його економіка, зважаючи на галузеву спеціалізацію містоутворюючих підприємств, є стійкою до макроекономічних коливань.
- Місто Енергодар є лідером серед міст регіону за рівнем соціально-економічного розвитку та обсягом доходів міського бюджету у розрахунку на 1 мешканця.
- Зовнішню діяльність міста визначає співпраця з міжнародними організаціями (Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), Міжнародна Організація Міграції (МОМ), Фундація польсько-української співпраці (ПАУСІ), Фонд Східна Європа) та робота з реалізації проектів міжнародної технічної допомоги — проект Федерації канадських муніципалітетів «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС) та проект Європейського союзу «Мери за економічне зростання» (M4EG).
- Протягом тривалого часу успішно реалізуються спільні соціально-орієнтовані проекти в рамках Стратегії соціального партнерства між компанією ДТЕК та Енергодарською міською радою.
- Національним уповноваженим рейтинговим агентством «Кредит-Рейтинг» визначено кредитний рейтинг та рівень інвестиційної привабливості м. Енергодар. Кредитний рейтинг знаходиться на високому інвестиційному рівні **uaAA-**, який означає, що кредитоспроможність міста є дуже високою порівняно з іншими українськими позичальниками. Рівень інвестиційної привабливості міста визначено як **uaINV4**. Тобто привабливість для здійснення інвестицій знаходиться на високому рівні порівняно з іншими містами України.

Місто має високий рівень соціально-економічного розвитку, порівняно з іншими містами України, та значний інвестиційний потенціал. За результатами 2017 року, як і в попередніх роках, динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, була позитивною. Основні показники, що характеризують стан місцевої економіки (ринку праці, розвитку промисловості та торгівлі) у розрахунку на 1 мешканця суттєво перевищують відповідні середні показники по країні.

Стала позитивна динаміка соціально-економічного розвитку міста забезпечується, передусім, стабільною роботою містоутворюючих підприємств — двох потужних електростанцій ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» (ЗАЕС) та ВП «Запорізька ТЕС» АТ «ДТЕК «Дніпроенерго» (ЗаТЕС). Чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків, зважаючи на особливості діяльності провідних підприємств міста та збереження відносно стабільного попиту на електроенергію, є нижчою, ніж у переважної більшості інших міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та чисельністю населення. Високий рівень зайнятості, розвинута комунальна та соціальна інфраструктура забезпечують достатній рівень комфорту для проживання та соціального благополуччя мешканців, а також низький рівень соціальної напруженості в місті, що зменшує ризики ймовірних втрат інвестора.

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ЕНЕРГОДАРА

Назва показника	2013	2014	2015	2016	2017
Динаміка чисельності населення до попереднього періоду, %	99,7	99,9	99,7	99,9	99,2
Рівень зайнятості населення в порівнянні з середнім показником по країні, %	168,8	184,2	198,8	194,0	198,5
Рівень оплати праці порівняно з середнім показником по країні, %	198,7	197,5	180,2	184,5	163,0
Співвідношення обсягів реалізації промислової продукції у розрахунку на одного жителя до середнього показника по країні, %	858,1	916,9	1 011,0	860,7	902,9
Співвідношення обсягу роздрібного товарообігу в розрахунку на одного жителя до середнього показника по країні, %	105,6	106,2	129,4	131,8	135,2
Темпи росту чисельності зайнятих, %	99,0	101,7	97,3	95,5	99,5
Темпи росту рівня середньомісячної заробітної плати, %	113,0	105,9	110,0	126,5	121,1
Темпи росту обсягів реалізації промислової продукції, %	104,3	121,5	138,1	100,9	127,4
Темпи росту обсягів роздрібного товарообігу, %	108,2	108,3	133,3	118,8	108,1
Співвідношення обсягу доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні,%	267,7	255,9	216,5	250,1	193,4
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	116,2	95,0	126,9	142,9	109,1
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	104,7	110,3	140,7	100,5	128,8

▶ ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

У давнину місце, на якому сьогодні розташований Енергодар, було передмістям скіфської столиці. Поблизу села Знам'янка знаходилось городище, а за ним скіфське поле (теперішня територія міста). Сьогодні місто Енергодар відоме як енергетична столиця України, адже на його території розміщуються та функціонують два потужних підприємства енергетичного комплексу — атомна та тепла електростанції. Історія міста тісно пов'язана з будівництвом Запорізької ДРЕС (теплової електростанції), яке розпочалося 12 червня 1970 року. 23 листопада 1972 року селище отримало назву Енергодар. Комплексна забудова Енергодара відбувалася паралельно з будівництвом ДРЕС. Одночасно з блоками станції виростили житлові квартали, дитячі садки, готель, Палац культури «Сучасник». Запорізька тепла електростанція виведена на повну потужність у вересні 1977 року. Сьогодні Запорізька ТЕС є структурною одиницею АТ «ДТЕК Дніпроенерго».

Рішення про будівництво Запорізької АЕС було прийнято у 1978 році, а 1 квітня 1981 року укладено перший кубометр бетону в фундамент реактора першого енергоблоку, який введено в експлуатацію 9 листопада 1984 року, а шостий і останній — у 1995 році. На сьогодні це найбільша атомна станція не тільки в Україні, але й у Європі. За весь час існування двома електростанціями досягнуто сумарного виробітку в 1 трильйон кВт на годину.

У 2018 році місту виповнилось 48 років. Мешканці вважають своє місто компактим та комфортним для проживання. А гості міста відзначають, що Енергодар тихий, чистий та затишний. Серед мешканців міста є відомі спортсмени, артисти, музиканти та велика кількість досвідчених спеціалістів. У зв'язку з тим, що робота на двох станціях-гігантах потребує великого досвіду та фундаментальних наукових знань, мешканці міста мають високий рівень інтелектуального розвитку та прагнуть щоб їх діти отримали відповідну освіту для продовження їх справи.

▶ ГЕОГРАФІЯ РОЗТАШУВАННЯ

Енергодар розташований у південній частині України, на лівому березі Каховського водосховища (в Нижньому Придніпров'ї), на відстані 132 км автошляхами від м. Запоріжжя та 20 км від районного центру м. Кам'янка-Дніпровська. Транспортне сполучення з містом здійснюється залізничним та автомобільним транспортом. У місті починається автомобільний шлях регіонального значення **Р37 (Енергодар — Бердянськ)**.

АВТОМОБІЛЬНЕ СПОЛУЧЕННЯ

З Енергодарської автостанції здійснюється близько 60 відправлень на день, діють маршрути за 17 напрямками. Перевезення пасажирів містом здійснюється автомобільним транспортом на п'яти маршрутах відповідно до угод, укладених управлінням комунальної власності міської ради з перевізниками (фізичними особами-підприємцями).

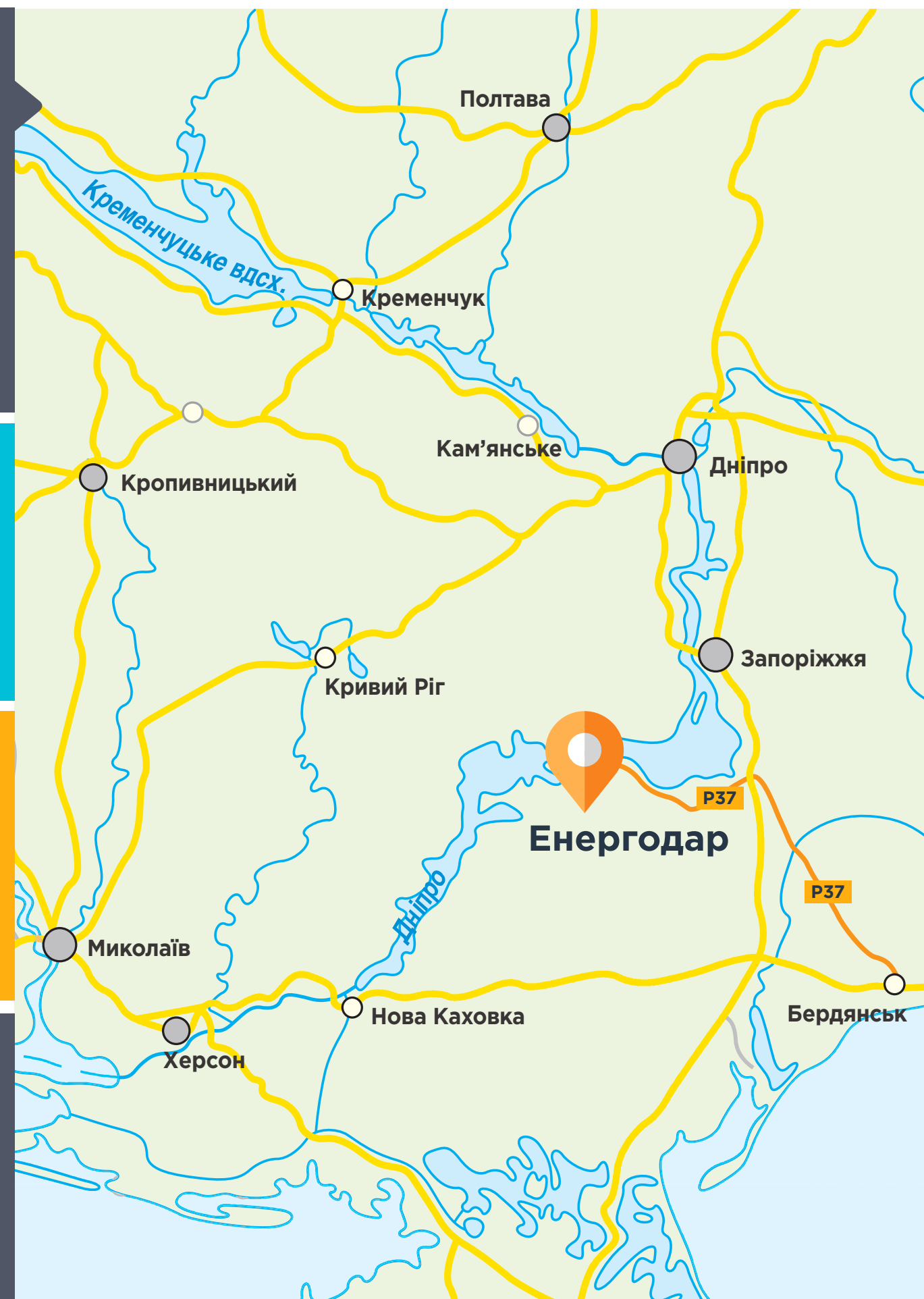
ЗАЛІЗНИЧНЕ СПОЛУЧЕННЯ

На території міста функціонує залізничний вокзал. Із залізничної платформи «м. Енергодар» Придніпровської залізниці Запорізької дирекції залізничних перевезень пасажирські перевезення здійснюються за напрямком «Енергодар-Запоріжжя 1» двічі на день. Тривалість поїздки із Запоріжжя до Енергодара залізничним чи автомобільним транспортом становить 2-3 години.

АВІАЦІЙНЕ СПОЛУЧЕННЯ

Найближчий аеропорт розташований в північно-східній частині міста Запоріжжя — Міжнародний аеропорт «Запоріжжя», який забезпечує обслуговування повітряних суден всіх типів. Прямі авіарейси здійснюються в міста Мінськ, Анталія, Стамбул, Варшава, Шарм ель Шейх, Даламан, Батумі, Бургас, Тель-Авів. Запоріжжя сполучене щоденним авіарейсом із Києвом, звідки вже здійснюються вильоти в більшість країн світу.

НАСЕЛЕННЯ, ТРУДОВІ РЕСУРСИ ТА РИНОК ПРАЦІ

За чисельністю населення Енергодар відноситься до невеликих міст України. Станом на 01.01.2018 р. чисельність наявного населення становила 53,8 тис. мешканців, що складає **7,2%** від загальної чисельності населення Запорізької області.

Показник щільності населення міста (0,85 тис. осіб на 1 кв. км) є нижчим за показник за співставними містами, що опосередковано свідчить про наявність вільних від житлової забудови площ. Тривалий час показники природного приросту у місті були позитивними, однак протягом останніх двох років демографічна ситуація характеризувалась незначними коливаннями чисельності населення внаслідок негативного міграційного сальдо та природного скорочення. Віковий індекс у зазначеному періоді зростав, але кадровий потенціал міста залишається значним. Частка працездатного населення у віковій структурі міста є вищою за середній показник по країні та складає **71,4%** станом на 01.01.2018 р., по Україні — **67,8%**.

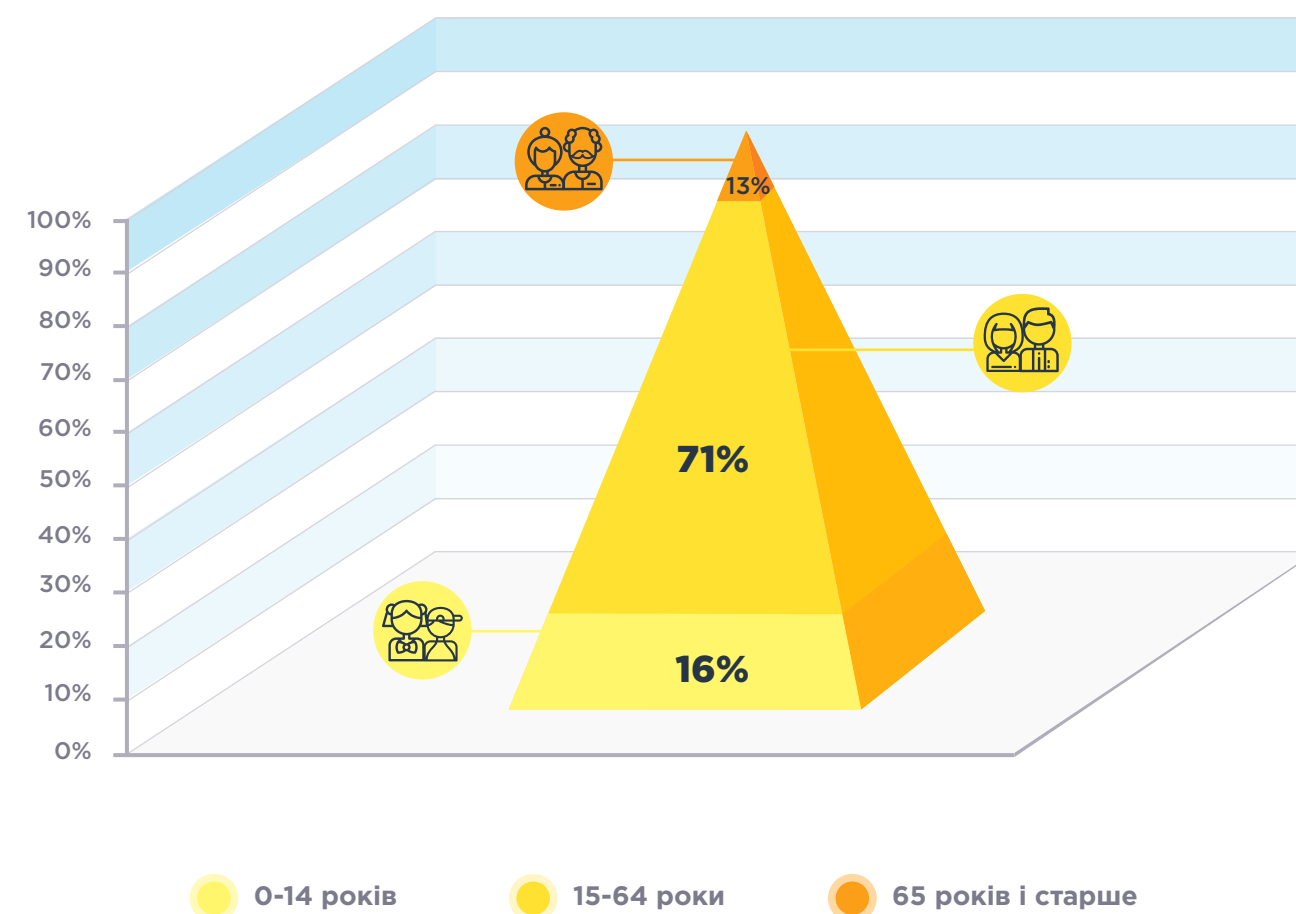
Ринок праці міста має значну концентрацію за основними роботодавцями. У 2017 році питома вага найбільших (за середньообліковою чисельністю штатних працівників) роботодавців **ЗАЕС** та **ЗаТЕС** становила **57,3%** та **6,4%**, відповідно. Зважаючи на структуру та особливості економіки Енергодара, вплив негативних загальнодержавних тенденцій на розвиток ринку праці м. Енергодара обмежений.

Позитивна динаміка роботи містоутворюючих підприємств забезпечує постійний попит на трудові ресурси, а рівень офіційної зайнятості населення суттєво вищий за середній по країні.

За результатами 2017 року питома вага зайнятих в загальній чисельності наявного населення міста становила 36% та майже вдвічі перевищувала відповідний показник по Україні в цілому.

У місті є незадіяні трудові ресурси, які можуть бути залучені інвесторами для розширення економічної діяльності: станом на кінець I кварталу 2018 року у м. Енергодарі зареєстровано 398 безробітних осіб, рівень навантаження на одну вакантну посаду складав 6 осіб.

ВІКОВА СТРУКТУРА НАСЕЛЕННЯ М. ЕНЕРГОДАР

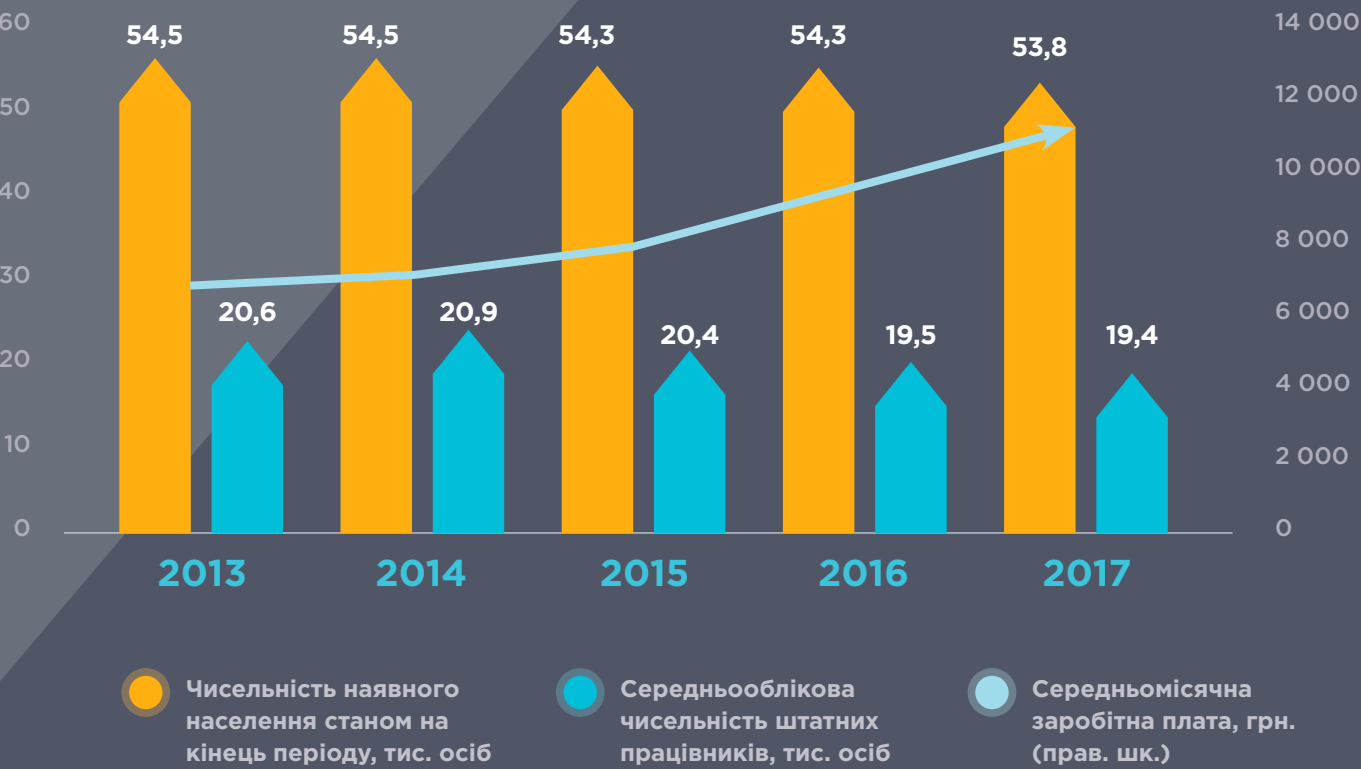
Темпи зростання заробітної плати в цілому по м. Енергодару мають позитивну динаміку, що зумовлено, передусім, стабільною діяльністю основних роботодавців. Крім того, підвищення рівня мінімальної зарплати є причиною зростання середньої заробітної плати в секторах, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів.

За результатами 2017 року рівень оплати праці в місті збільшився на **21,1%**. Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників в 2017 році становив 11 578,66 грн., що в 1,6 рази вище за середній по країні.

Рівень життя та соціального благополуччя мешканців Енергодара підтримується стабільною роботою підприємств енергетичного комплексу міста (ЗАЕС та ЗаТЕС), розвиненою соціальною та культурною інфраструктурою, задовільним станом об'єктів житлово-комунального господарства. Ринок праці міста забезпечений висококваліфікованими трудовими ресурсами.

Місто має можливість для подальшого розвитку — незважаючи на низький рівень безробіття, у місті наявні незадіяні трудові ресурси, що формує потенціал для активізації економічної діяльності. Високий рівень доходів населення створює додаткові переваги для розвитку бізнесу в місті, зокрема, фінансової сфери, надання послуг населенню, торгівлі та суміжних галузей.

ПОКАЗНИКИ РИНКУ ПРАЦІ МІСТА

СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА

Соціальна інфраструктура Енергодара достатньо розвинута – широка мережа закладів початкової та середньої освіти, медичні заклади, установи культури та фізичної культури, торгівельна мережа забезпечують умови комфортного проживання мешканців.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Функції з організації та надання медичної допомоги мешканцям м. Енергодара виконує Державний заклад «Спеціалізована медико-санітарна частина №1», до складу якого входять: стаціонар, поліклініка для дорослих, дитяча та стоматологічна поліклініки, відділення невідкладної медичної допомоги, діагностичні та допоміжні підрозділи та служби.

ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВСІХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

**Державний заклад
«Спеціалізована медико-санітарна частина №1»**

Стаціонар на 284 ліжка;
доросла поліклініка
(850 відвідувань за зміну);
дитяча поліклініка
(350 відвідувань за зміну);
відділення невідкладної
медичної допомоги;
діагностичні та допоміжні
підрозділи та служби

**КНП «Міський центр первинної
медико-санітарної допомоги»**

Медичні послуги лікарів
первинної медичної ланки

ТОВ «Естамед»

Загальна лікарська практика
та стоматологічна діяльність

**Аптечні заклади (аптеки,
аптечні пункти тощо)**

26 закладів

У сфері охорони здоров'я ведеться робота щодо вдосконалення системи первинної медичної допомоги. З вересня 2018 року в Енергодарі починає діяти Комунальне некомерційне підприємство «Міський центр первинної медико-санітарної допомоги» Енергодарської міської ради. Центр було створено за рішенням Енергодарської міської ради від 15.03.2018 № 26 з метою належної організації в Енергодарі заходів із впровадження медичної реформи. Крім оказання медичної допомоги за звичайним режимом, у Центрі в вихідні, святкові дні та неробочий час планується організувати чергування з 8.00 до 16.00. На території міста знаходяться два санаторії-профілакторії пропускнуою спроможністю до 120 осіб щомісячно, що належать ВП «Запорізька АЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом» та ТОВ «ДТЕК — Сервіс».

ОСВІТА

Широка мережа закладів начальної та середньої освіти, що розташовані на території міста забезпечують надання освітніх послуг у безпосередній близькості до місця проживання. Протягом 2017 року фактична мережа навчальних закладів міста не змінилась, рівень охоплення дітей шкільного віку навчанням — 100%, охоплення різними формами дошкільної освіти дітей 5-річного віку — 100%.

 **ЗАКЛАДИ
ОСВІТИ**

Вищий навчальний заклад	1 (286 студентів)
Загальноосвітні навчальні заклади	10 (6,1 тис. учнів)
Позашкільні навчальні заклади	8 закладів
Дошкільні навчальні заклади	13 (2,5 тис. учнів)

Відповідно до потреб та демографічної ситуації у місті освітні послуги надають 13 дошкільних навчальних закладів, 8 позашкільних навчальних закладів та 10 загальноосвітніх навчальних закладів, із них: 3 загальноосвітні школи, 1 ліцей, 1 гімназія, 5 навчально-виховних комплексів, в структурі яких є колегіум, фізико-математична школа, дошкільні групи, міжшкільний навчально-виробничий комбінат. У місті діє 1 вищий навчальний заклад III рівня акредитації — Енергодарський інститут державного та муніципального управління ім. Р. Г. Хеноха «Класичного приватного університету», який надає освіту за такими спеціальностями: менеджмент, право, інженерія програмного забезпечення, економіка, облік та аудит, соціальна робота. Управління освіти проводить спільну діяльність з вузами щодо допрофесійної підготовки та професійного самовизначення випускників. З цією метою проводяться інформаційні зустрічі старшокласників з представниками вищих навчальних закладів України, з якими укладено договори про творчу співпрацю. У жовтні-листопаді кожного навчального року проводиться акція «День майбутнього студента». У заході беруть участь представники ВНЗ міст Києва, Запоріжжя, Одеси, Харкова, Дніпра, Кривого Рогу, Мелітополя, Дніпрорудного.

У місті активно розвивається позашкільна освіта — діють 8 профільних позашкільних закладів, у тому числі: дитяча музична школа, дитяча художня школа, дитяча юнацька спортивна школа, дитяча юнацька спортивна школа з боксу ім. В. Р. Манзулі, клуб юних моряків «Екватор» із флотилією», Енергодарська мала академія наук, Центр дитячої та юнацької творчості та Центр туризму, краєзнавства та спорту. Зважаючи на гарний стан місцевих фінансів, міська влада щорічно виділяє кошти на забезпечення необхідного матеріально-технічного оснащення навчально-виховного процесу та розвиваючого середовища в навчальних закладах. Так, у 2017 році в рамках виконання Програми розвитку системи освіти м. Енергодара на 2016-2018 рр. освоєно 35,3 млн. грн. бюджетних коштів, з яких **96,2%** — за рахунок міського бюджету.

Насиченість дошкільними закладами та закладами середньої освіти достатня та задовольняє вимоги мешканців міста Енергодар, а також є значною перевагою, яка робить місто комфортним для проживання. У свою чергу м. Запоріжжя, як найближчий великий освітній центр регіону, може забезпечувати ефективне навчання та підготовку фахівців для різних секторів економічної діяльності з достатнім рівнем професійної підготовки для майбутнього працевлаштування.

▶ КОМУНАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА

Місто Енергодар має необхідну інфраструктуру для забезпечення потреб мешканців та функціонування підприємств різних видів економічної діяльності, а житлово-комунальне господарство забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. Комплексна забудова Енергодара здійснювалась з 1970 року одночасно із будівництвом Запорізької ДРЕС (зараз ЗаТЕС). З моменту утворення міста Енергодар житловий фонд та об'єкти житлово-комунального господарства міста перебували на балансі ЗАЕС та ЗаТЕС і були передані у комунальну власність у 2002 та в 2004 роках.

У цілому стан об'єктів міської інфраструктури, що відносяться до сфери житлово-комунального господарства, є задовільним. Проблеми у сфері житлово-комунального господарства, такі як: зношеність житлового фонду та об'єктів інженерної й транспортної інфраструктури, які є в цілому типовими для переважної більшості міст України, у м. Енергодарі є не такими нагальними. Зважаючи на фінансову спроможність, обсяги бюджетного фінансування галузей «Житлово-комунальне господарство» та «Будівництво» в м. Енергодарі є вищими ніж у більшості інших міст України, співставних за чисельністю населення. Міська влада реалізовує інфраструктурні проекти з метою покращення стану галузі та поліпшення якості послуг.

▶ РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ

У м. Енергодарі спостерігається стійка тенденція до збільшення обсягів роздрібного товарообороту торговельної мережі, який є головним індикатором, що характеризує купівельну спроможність населення. За результатами 2017 року роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, зріс на **8,1%** у порівнянних цінах. У розрахунку на 1 мешканця обсяги роздрібного товарообороту перевищують відповідний показник по країні на **35,2%**.

Зростання попиту на споживчі товари у м. Енергодарі відображалось у збільшенні торговельних площ. Площа торгових приміщень протягом минулого року збільшилась та становила майже 80 тис. кв. м. Рівень забезпеченості населення торговельними площами за результатами 2017 року був високим: станом на 01.01.2018 р. населення міста обслуговували 522 підприємства торгівлі, з них: 336 магазинів, у тому числі 113 — продовольчих і 223 — непродовольчих. Серед найбільших торговельних підприємств міста — торговельна мережа «Славутич», «АТБ-маркет», ТОВ «Фоззі-Січ» («Сільпо»), торговельна мережа «Брусниця». На території міста Енергодар розміщено Торгівельний центр ПРАТ «Меркурій V», який виконує функції ринку. Загальна площа торгівельного центру 37,7 тис. кв. м, торгова площа 13,2 тис. кв. м, яка розрахована на 2053 міста.

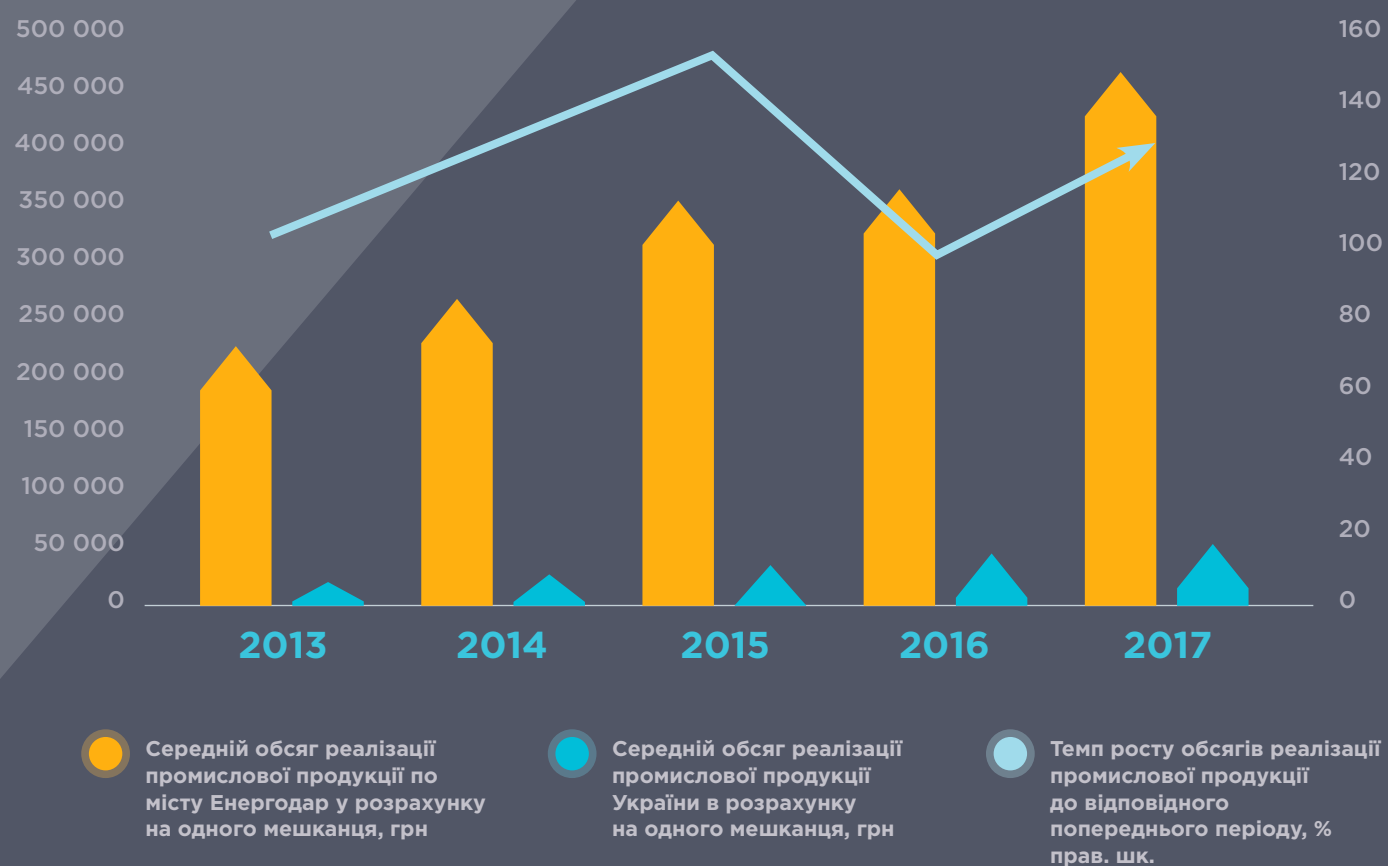
Вищий за середній по країні рівень зайнятості та заробітної плати забезпечують зростання платоспроможного попиту населення і, відповідно, інвестиційно доцільним є подальший розвиток цивілізованої роздрібної торгівлі, побутового обслуговування та суміжних галузей. Даний напрямок діяльності формує стійкий грошовий потік, термін окупності проектів складає від 5 до 7 років.

▶ ПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС МІСТА

Промисловість є стратегічною галуззю економіки міста Енергодар — на території міста розміщуються та функціонують дві найбільші в Європі електростанції — ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» та ВП «Запорізька ТЕС» АТ «ДТЕК «Дніпроенерго», які визначають виробничу спеціалізацію міста, відносяться до найбільших роботодавців та великих платників податків до бюджетів усіх рівнів.

Окрім підприємств енергетичного комплексу промисловий комплекс міста представлений такими компаніями, як: ВП «Атоменергомаш» ДП «НАЕК «Енергоатом» (виготовлення елементів трубопроводів та нестандартного обладнання для атомних та теплових станцій), ПП «Енхол» (проекування систем і обладнання для атомної станції, його монтаж, налагодження, ремонт, технічне та оперативне обслуговування, обслуговування холодильної техніки, з 2018 року на підприємстві запрацювала лінія з виробництва сонячних батарей), ТОВ «Велич» (виробництво хлібобулочних та кондитерських виробів), КП «Підприємство комунальної власності» (надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення).

ОБСЯГИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ у м. Енергодарі протягом 2013-2017 рр.

Енергодар входить до числа найбільш промислово розвинених міст Запорізької області та південного регіону України в цілому, а його частка у загальнообласному обсязі реалізації продукції у 2017 році становила **13,2%**. У розрахунку на одного мешканця промислової продукції підприємства Енергодара традиційно реалізується суттєво більше, ніж загалом по країні — у 9 разів більше за результатами 2017 року. Основним видом продукції, що виробляють та реалізують містоутворюючі підприємства Енергодара, є електроенергія. У 2017 році вироблено 40,8 млрд. кВт/год електроенергії, що становить **107,9%** до запланованого показника 2017 року та **112,7%** до факту 2016 року.

Темпи зростання обсягів реалізації промислової продукції підприємствами міста у 2014 та 2015 роках були високими (**121,5%** та **138,1%** відповідно), що було значною мірою забезпечено суттєвим зростанням ціни на електроенергію для різних груп споживачів.

Протягом 2016 року динаміка обсягів реалізації промислової продукції уповільнилась, а в 2017 році, внаслідок суттєвого зростання обсягів виробництва на ЗАЕС, високі темпи зростання було відновлено. Промисловими підприємствами міста Енергодар за підсумками 2017 року було реалізовано продукції на суму 24,7 млрд. грн., що в 1,3 рази перевищує показник аналогічного періоду попереднього року в фактичних цінах.

Роль атомної енергетики у забезпеченні енергонезалежності країни, як і в попередні періоди, є визначальною — питома вага електроенергії ДП НАЕК «Енергоатом» (15 енергоблоків 4-х АЕС, 2 гідроагрегати ТГАЕС та 2 гідроагрегати АлГЕС) у вітчизняній електроенергетиці у 2017 році становила **55,2%** від обсягу виробництва (**52,4%** у 2016 році) та 56,6% у структурі Енергоринку. ЗАЕС залишається найбільшим виробником електроенергії серед атомних станцій України та найпотужнішою атомною станцією в Європі — у 2017 році ЗАЕС виробила 34,5 млрд. кВт/год електроенергії що становить **40,3%** від загального виробітку атомних станцій (**38,2%** у 2016 році) та **22,2%** від загального виробітку електроенергії по Україні. Платежі ЗАЕС (разом із платою за землю, що перераховує ДП НАЕК «Енергоатом») формують майже 2/3 доходної частини загального фонду бюджету міста Енергодар без урахування трансфертів.

На показники діяльності ЗАЕС протягом 2014-2016 рр. впливало зниження попиту з боку промислових споживачів Запорізької області. В короткостроковій перспективі НАЕК «Енергоатом» планує задіяти резерви для збільшення вироблення струму на базі існуючих потужностей. Зокрема, у поточному році очікується введення в експлуатацію лінії електропередач ЛЕП 750 кВ «Запорізька АЕС — Каховська», що дозволить зняти проблему «замкненої потужності» на ЗАЕС та збільшити обсяги відпуску електроенергії.

Другим підприємством за обсягами виробництва та сплати обов'язкових платежів до бюджету міста Енергодар є ЗаТЕС, що входить до складу АТ «ДТЕК «Дніпроенерго» — однієї з провідних теплових енергогенеруючих компаній в Україні. ЗаТЕС формує значну частину надходжень до загального фонду бюджету міста, а також, зважаючи на шкідливий вплив виробництва на навколишнє природне середовище, сплачує до місцевого бюджету екологічний податок.

Енергодар — місто з монопрофільною економікою, оскільки динаміка соціально-економічного розвитку та наповнення бюджету міста залежить від стабільної роботи двох потужних підприємств енергетичного комплексу — ЗАЕС та ЗаТЕС. Зважаючи на особливості діяльності провідних підприємств міста та збереження відносно стабільного попиту на електроенергію, рівень чутливості господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків є нижчим, ніж у переважної більшості інших міст України з аналогічною структурою економіки та чисельністю населення. При цьому, Стратегія розвитку міста до 2027 року передбачає підвищення конкурентоспроможності економіки міста через створення умов для розвитку інших економічних видів діяльності, зокрема, шляхом розвитку малого та середнього бізнесу.

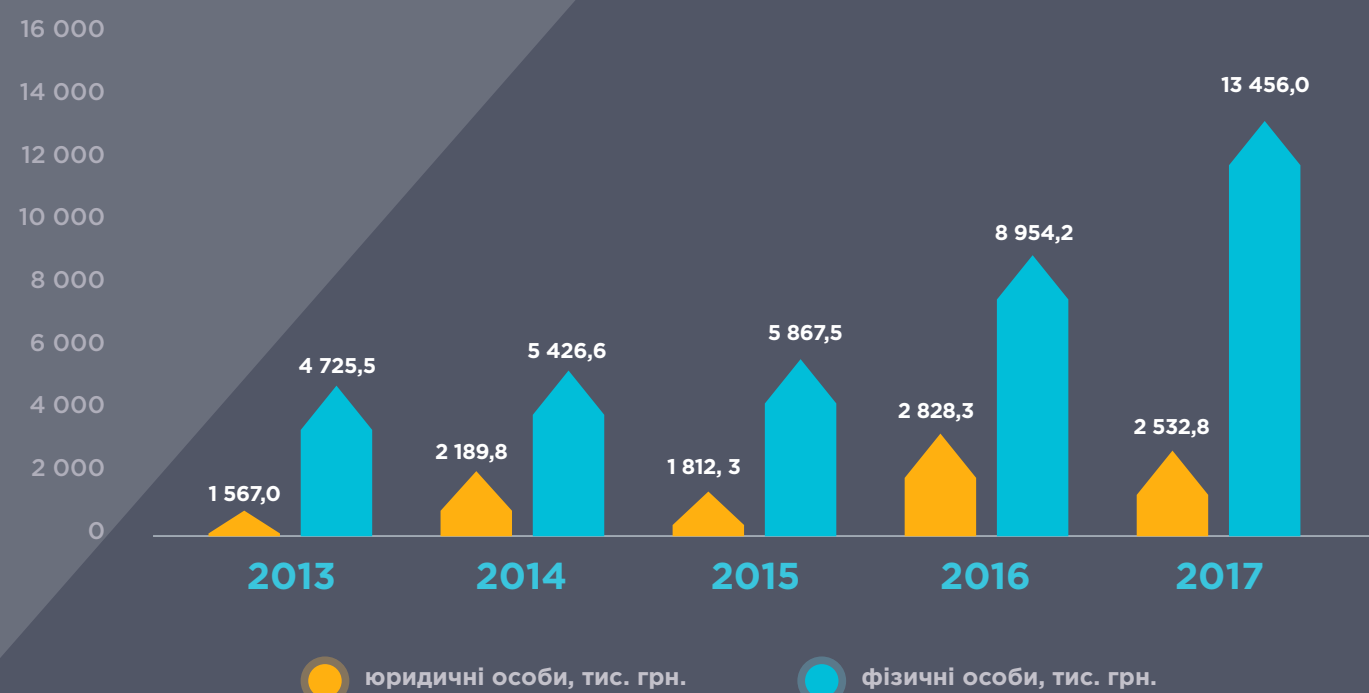
▶ МАЛИЙ БІЗНЕС

Розвиток малого та середнього бізнесу є однією з цілей Стратегічного плану розвитку міста Енергодар до 2027 року. Енергодарська міська рада за сприяння Проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС) та у співробітництві з бізнесом розробила та затвердила міську Програму підтримки та розвитку малого і середнього підприємництва в м. Енергодарі на 2018-2022 роки. В рамках Програми заплановано реалізацію низки проектів, спрямованих на покращення навичок та вмінь представників малого і середнього бізнесу; впровадження механізмів фінансової підтримки суб'єктів підприємництва; створення інформаційних баз даних та реєстрів вільних земельних ділянок, об'єктів комунальної власності; оптимізації процесів надання адміністративних послуг тощо.

У поточному році в рамках проекту «Підвищення рівня компетенції діючих та потенційних підприємців задля диверсифікації бізнесу в м. Енергодарі» за підтримки енергосервісної компанії ДТЭК ЭСКО проведено тренінги з енергоменеджменту та енергоаудиту для мешканців міста, які зможуть використати отримані знання та навички для започаткування власної справи в сфері енергоефективності.

- ▶ Станом на 01.07.2018 р. на території Енергодара зареєстровано 1 605 фізичних осіб підприємців (з них здійснюють діяльність — 1 518), 147 малих та 8 середніх підприємств.
- ▶ Специфіка діяльності переважної більшості суб'єктів підприємництва залишається стабільною — найбільш популярною є невиробнича сфера, зокрема оптова та роздрібна торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування, транспортні послуги.
- ▶ Середні та малі підприємства становлять 99,8% від загальної кількості економічно активних підприємств міста, але враховуючи монопрофільність міста, більшість мешканців (близько **70%** зайнятого населення) працює на великих підприємствах енергетичного комплексу — ЗАЕС та ЗаТЕС.
- ▶ Обсяги надходжень єдиного податку щорічно зростають. За 2017 рік підприємцями сплачено до бюджету Енергодара близько 16 млн. грн. єдиного податку — на **35,8%** більше порівняно з 2016 роком.
- ▶ Сукупна частка малого та середнього бізнесу у наповненні міського бюджету зростає — за 2017 рік надходження коштів до бюджету міста від сплати суб'єктами господарювання податків і зборів склали 34,4 млн. грн., або **7,1%** від усіх надходжень до загального фонду бюджету Енергодара та в порівнянні з 2016 роком збільшилися на **23,7%**.

ДИНАМІКА НАХОДЖЕНЬ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ДО БЮДЖЕТУ МІСТА ЕНЕРГОДАР

На сьогодні розвиток малого та середнього підприємництва у місті підтримується роботою низки установ, які покликані спростувати діяльність підприємців, надавати інформаційно-довідкову та консультаційну підтримку. В Енергодарі налагоджено роботу Центру надання адміністративних послуг «Єдиний офіс». У червні 2018 року в рамках проекту «Підтримка територіальних громад у зв'язку зі збільшенням внутрішньо переміщених осіб» ЦНАП «Єдиний офіс» Енергодарської міської ради отримав мобільний кейс для надання адміністративних послуг у виїзному форматі. Взаємодію підприємців із міською владою забезпечує міська Координаційна рада з питань розвитку підприємництва, яка на 80% складається з представників бізнесу Енергодара. Також при виконавчому комітеті міської ради діє Громадська приймальня з питань підтримки розвитку підприємництва, де підприємець може отримати консультації щодо відкриття та ведення власної справи. Для надання практичної та методичної допомоги суб'єктам підприємницької діяльності проводяться навчальні заходи із залученням представників регіонального відділення Асоціації міст України та Громадської організації «Агенція місцевого розвитку м. Енергодар».

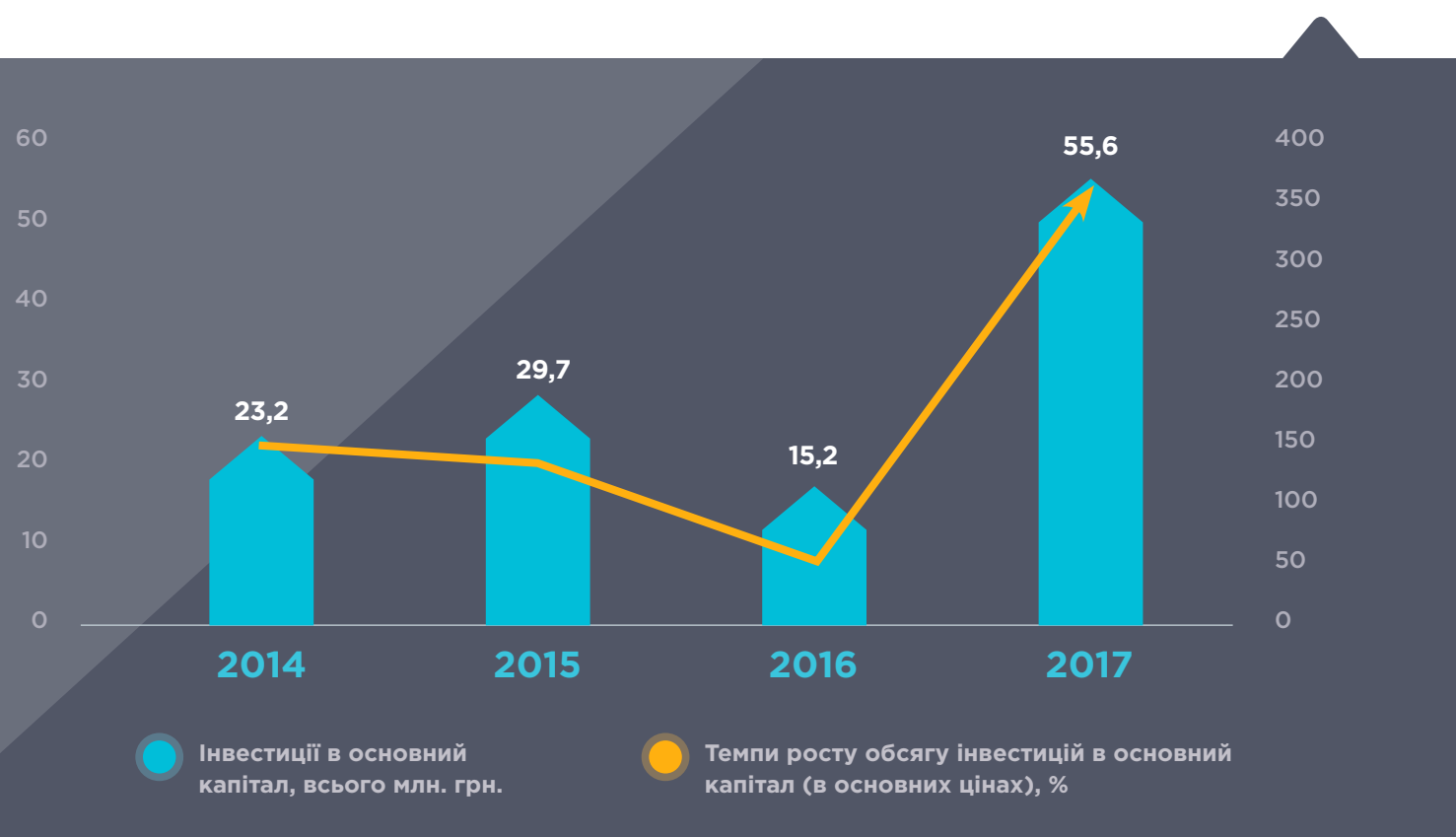
Влада міста визначила розвиток малого та середнього підприємництва та підвищення його конкурентоспроможності, як один із пріоритетних напрямків розвитку міста. Створення умов для розвитку підприємництва сприятиме диверсифікації економіки міста та, відповідно, розширенню можливостей економічного зростання. Крім того, покращення навичок та вмінь представників малого і середнього бізнесу та розвиток підприємливості, як ключової компетенції, особливо у молоді, знизить ризики відтоку незайнятого населення працездатного віку з міста.

▶ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ПІДТРИМКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МІСТІ

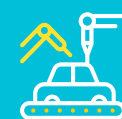
Динаміка капітальних вкладень у розвиток господарського комплексу м. Енергодара значною мірою визначається інвестиційною активністю найбільших містоутворюючих підприємств, які приймають участь у реалізації важливих для міста проектів у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, комунального господарства. Крім того, ДП НАЕК «Енергоатом» здійснює житлову забудову в місті. В рамках соціального партнерства з містами присутності компанії ДТЕК п'ятий рік поспіль ініціативні групи міста беруть участь у конкурсі міні-грантів ДТЕК «Місто своїми руками» (впорядкування та облаштування дитячих та спортивних майданчиків, створення майданчика для воркаута тощо). У поточному році ДТЕК вдруге провів конкурс на отримання «Великого гранту».

Слід зауважити, що хоча обсяги капітальних інвестицій підприємств міста, без врахування ЗАЕС та ЗаТЕС, у розрахунку на одного мешканця залишаються нижчими за середні показники по країні, але в цілому їх динаміка (за виключенням 2016 року) була позитивною — за результатами 2017 року приріст становив **266,5%** до показника попереднього року.

З метою підвищення рівня інвестиційної привабливості, через створення сприятливих умов для залучення інвестицій в економіку міста, покращення інвестиційного іміджу міста, забезпечення сприятливих умов для створення нових підприємств і робочих місць та пролонгації позитивного досвіду минулих років, розроблено Програму розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в м. Енергодарі на 2017-2021 роки. Інвестиційна політика міста спрямована на покращення іміджу на регіональному та міжнародному рівнях, сприяння надходженню внутрішніх і зовнішніх інвестицій у розвиток економіки, здійснення активної інформаційно-промоційної діяльності.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ІНВЕСТУВАННЯ, ЩО ПРОПОНУЄ МІСТО:

ПРОМИСЛОВІСТЬ —

створення нових виробництв, спільних підприємств, з використанням наявного потенціалу промислових зон міста. Пріоритетні галузі — машинобудування, харчова промисловість, енергетика.

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА —

будівництво нових та реконструкція існуючих транспортних магістралей.

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО —

можлива концесія та інвестування в об'єкти водо-, теплопостачання, а також підвищення рівня обслуговування багатоповерхового сектора, термомодернізація міських будівель, заміна ліфтів в багатоповерхівках, сортування та переробка твердих побутових відходів.

МІСЬКА ІНФРАСТРУКТУРА —

розвиток Парку культури і відпочинку (створення кафе, ресторанів, атракціонів, встановлення архітектурних споруд), створення льодового катку, торговельно-розважального центру, кінотеатру.

БУДІВНИЦТВО —

будівництво малоповерхових та багатоповерхових нових житлових будинків, адміністративного будинку.

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ —

інвестування в енергозберігаючі технології.

ІНВЕСТУВАННЯ В ПРОЕКТИ БІЗНЕСУ МІСТА.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ.

Інформація щодо актуальних інвестиційних проектів надана в **Додатку 1**. Для залучення інвестицій в економіку міста опрацьовується питання щодо створення карти м. Енергодара з позначеннями вільних виробничих площ/об'єктів та земельних ділянок. Інформація щодо вільних земельних ділянок надана в **Додатку 2**, вільних площ/об'єктів комунальної форми власності Енергодарської міської ради в **Додатку 3**, вільних виробничих площ промислових підприємств міста в **Додатку 4**.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МІСТА ТА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Враховуючи галузеву структуру промислового комплексу міста, більша частина виробленої продукції реалізується на внутрішньому ринку, а отже обсяги експортно-імпортних операцій, які здійснюються підприємствами міста, є незначними. Залежність підприємств міста від іноземного капіталу на сьогодні також є несуттєвою.

У свою чергу влада міста проводить успішну роботу щодо налагодження співпраці з міжнародними партнерами. Досвід роботи з реалізації важливих для міста проектів міжнародної технічної допомоги у сферах комунального господарства, енергоефективності, розвитку місцевого самоврядування тощо свідчить про довіру до міської влади, й те, що місто відповідає вимогам щодо участі у таких проектах.

У 2017 році було продовжено участь у проекті міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Уряду Канади. У 2018 році розпочалася реалізація проекту «Створення позитивного іміджу Енергодара як інвестиційно привабливого міста», орієнтовна вартість якого — 560,0 тис. грн., із них за рахунок коштів Проекту ПРОМІС — 400,0 тис. грн., за рахунок коштів міського бюджету — 160,0 тис. грн.

РОБОТА МІСТА ЕНЕРГОДАР З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ПРОЕКТАМИ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Назва організації-партнера	Назва проекту/мета	Стан реалізації
Міжнародна Організація Міграції (МОМ)	Проект «Енергодім»	реалізовано протягом 2017-2018 років
Українсько-німецький проект GIZ	Оновлення матеріально-технічної бази фізіотерапевтичного відділення ДЗ Спеціалізована медико-санітарна частина №1	реалізовано у 2016 році
Українсько-німецький проект GIZ	Надання психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам на базі Енергодарського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	реалізовано у 2018 році
Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС)	Розробка Стратегічного плану розвитку міста Енергодара до 2027 року та Програми розвитку малого та середнього підприємництва	реалізовано
Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС)	Створення позитивного іміджу Енергодара як інвестиційно привабливого міста	у процесі впровадження
Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС)	Підвищення рівня компетенції діючих та потенційних підприємців задля диверсифікації бізнесу в м. Енергодарі	у процесі впровадження
Фундація польсько-української співпраці ПАУСІ	Запровадження в Енергодарі партиципаторного (громадського) бюджету	реалізовано
Фонд Східна Європа	Впровадження інтерактивної веб-платформи «Відкрите місто»	реалізовано
Фонд Східна Європа	Запровадження електронних петицій до Енергодарської міської ради через «Єдину систему місцевих електронних петицій»	реалізовано

У червні 2017 року місто Енергодар стало одним із перших 20 українських міст-підписантів нової Ініціативи Європейського Союзу «Мери за економічне зростання» (M4EG), в рамках якої місто Енергодар зобов'язується розробити та впровадити план економічного місцевого розвитку на 2-3 роки, спрямований на прискорення сталого та інклюзивного місцевого економічного розвитку та створення нових робочих місць. У рамках даної ініціативи визначено пріоритетні напрямки економічного розвитку міста до 2020 року, а саме: розроблення маркетингової стратегії та брендингу міста, створення індустріального парку та створення бізнес-центру.

Ініціативна група міста Енергодар стала переможцем конкурсу «Сприяння відбудові та сталому розв'язанню проблем ВПО та постраждалого від конфлікту населення в Україні», який проводився Міжнародною Організацією Міграції. Реалізація проекту розрахована на 2017-2018 рр., орієнтовна сума фінансування 204 тис. грн., яка спрямовується на заходи, орієнтовані на об'єднання громади.

Крім того, у 2018 році прийнято рішення Енергодарської міської ради «Про приєднання до ініціативи «Угода мерів» — провідної ініціативи, що започаткована Європейським Союзом і котра охоплює місцеві та регіональні органи влади, які беруть на себе добровільні зобов'язання підвищувати енергоефективність та нарощувати використання відновлювальних джерел енергії на своїх територіях. У разі приєднання до ініціативи м. Енергодар візьме на себе зобов'язання скоротити власні викиди CO₂ щонайменше на **30%** до 2030 року. В свою чергу, місто отримає методологічну, технічну та фінансову допомогу в напрямку зниження енергоспоживання в місті, зменшення фінансування з місцевого бюджету, залучення інвестицій, створення нових робочих місць, поліпшення навколишнього середовища та, як наслідок, поліпшення якості життя.

▶ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗРОСТАННЯ (БЮДЖЕТНИЙ ПРОФІЛЬ)

Бюджет м. Енергодара є бюджетом місцевого самоврядування. Енергодар є містом обласного значення, зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня — міський. Рівень бюджетної забезпеченості Енергодара у порівнянні з іншими містами країни є високим: співвідношення обсягу доходів консолідованого бюджету міста в розрахунку на одного мешканця суттєво перевищує показник по місцевих бюджетах у цілому (без врахування трансфертів). За результатами виконання бюджету в 2017 році рівень бюджетної забезпеченості перевищив відповідний середній показник по країні майже вдвічі.

Рівень самостійності бюджету високий, залежність від базової дотації відсутня. Енергодар є містом донором, оскільки щорічно перераховує реверсну дотацію (вилучення) до державного бюджету (в обсязі **13-14%** доходів загального фонду без врахування трансфертів), кошти якої ідуть на фінансову підтримку інших місцевих бюджетів.

Для бюджету міста Енергодар характерним є значний рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду: ЗАЕС та ЗаТЕС, які входять до енергетичного комплексу країни, є містоутворюючими підприємствами та формують переважні обсяги доходної частини бюджету міста. При цьому, чутливість доходної частини бюджету міста до економічних ризиків, зважаючи на спеціалізацію промислового комплексу міста, є нижчою, ніж у більшості інших міст України з аналогічною структурою економіки.

Доходи бюджету Енергодара формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження формують основну частину доходів бюджету. Динаміка доходної частини бюджету міста Енергодар (без урахування трансфертів) протягом 2015-2017 рр. була позитивною.

Основними напрямками видатків бюджету міста є фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, культури і мистецтва, фізичної культури та спорту), соціального захисту та соціального забезпечення, державного управління (діяльність органів місцевого самоврядування), а також житлово-комунального господарства.

Енергодарська міська рада запозичень до міського бюджету не здійснювала, станом на 01.07.2018 р. прямий борг Енергодарської міської ради відсутній. Високий, порівняно з іншими містами України, рівень бюджетної забезпеченості міста Енергодар дозволяє здійснювати капіталовкладення, в тому числі на реалізацію інвестиційних проектів розвитку міста за рахунок доходів місцевого бюджету.

БЮДЖЕТНІ ПОКАЗНИКИ МІСТА ЕНЕРГОДАР, МЛН. ГРН.

Показник	2015	2016	2017
Структура доходної та видаткової частини місцевого бюджету			
Співвідношення обсягу доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця до середнього показника по країні, %	216,5	250,1	193,4
Співвідношення базової дотації (дотації вирівнювання) до доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів),%	дотація відсутня	дотація відсутня	дотація відсутня
Концентрація доходів бюджету за основними платниками	висока	висока	висока
Питома вага капітальних видатків в загальній сумі видатків, %	19,2	12,9	3,9
Виконання місцевого бюджету та фінансова гнучкість			
Виконання плану за видатками бюджету в цілому, %	86,8	93,8	82,4
Виконання плану за доходами бюджету в цілому, %	105,7	139,0	110,2
Темп росту обсягу доходної частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	126,9	142,9	109,1
Темп росту обсягу видаткової частини бюджету міста до попереднього бюджетного періоду, %	140,7	100,5	128,8
Співвідношення дефіциту/профіциту бюджету міста до доходної частини бюджету, %	-3,5	27,2	14,0

СТРУКТУРА ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ МІСТА ЕНЕРГОДАР, ТИС. ГРН.

Показники	2015	2016	2017
Доходи			
Податкові надходження, у т. ч.:	298 364,7	466 628,5	519 718,6
податок на доходи фізичних осіб	188 475,3	262 830,8	311 713,7
акцизний податок	10 101,2	14 732,0	17 565,0
плата за землю	72 674,3	105 718,3	115 683,6
єдиний податок	7 685,0	11 786,0	16 000,4
екологічний податок	17 156,0	71 423,8	58 166,5
Неподаткові надходження	31 922,1	76 218,7	45 322,6
Доходи від операцій з капіталом	1 021,7	1 652,3	662,6
Цільові фонди	107,1	94,6	136,6
Трансферти	151 233,3	145 306,8	186 580,7
Всього доходів	482 648,9	689 900,9	752 421,1
Видатки, в т.ч.			
державне управління	23 407,6	55 682,8	51 230,2
освіта	168 233,2	178 567,8	229 285,2
охорона здоров'я	64 330,0	60 306,7	82 722,0
соціальний захист і соціальна допомога	59 003,5	66 741,2	76 483,1
житлово-комунальне господарство	48 067,2	51 228,7	109 428,6
культура і мистецтво	17 947,9	17 688,7	25 214,6
фізична культура і спорт	2 389,4	2 256,0	3 405,2
будівництво	2 407,8	5 382,6	335,8
реверсна дотація до державного бюджету	53 577,9	58 959,7	64 243,8
Всього видатків	499 607,4	502 252,5	646 758,4

Добрий стан місцевих фінансів є одним із важливих факторів, який визначає якість середовища, в якому діють суб'єкти інвестування. Обсяг фінансового ресурсу Енергодарської міської ради дозволяє не тільки фінансувати в повному обсязі за рахунок бюджету міста поточні видатки установ бюджетної сфери, але й успішно реалізовувати інвестиційні проекти розвитку міської інфраструктури.

ПЕРЕЛІК ТА ХАРАКТЕРИСТИКА
АКТУАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Назва	Створення позитивного іміджу Енергодара як інвестиційно привабливого міста
Провідний партнер	Енергодарська міська рада
Партнери-учасники	ГО «Агенція місцевого розвитку м. Енергодара»
Час початку	2018
Тривалість	12 місяців
Загальні витрати	500,0 тис.грн.
Капітальні витрати (за наявності)	—
Інші витрати (за наявності)	500,0 тис.грн.
Джерела фінансування (якщо відомі)	Грантові кошти проекту PROMIS, місцевий бюджет
Підсумки (за необхідності — орієнтири)	Розроблено бренд і слоган міста, створено промоційний пакет для інвестора, визначено базовий рейтинг інвестиційної привабливості міста
Результати — показники	Розроблено та ухвалено логотип міста. Розроблено та ухвалено слоган міста. Розроблено й ухвалено маркетингову стратегію міста. Підготовлено інвестиційний паспорт та каталог міста. Оновлено інвестиційний портал міста. Виготовлено сувенірну продукцію з логотипом міста (футболки, кружки, канцелярія, бейсболки, тощо). Виготовлено 4 інформаційних біг-борди з логотипом міста. Проведено 1 конкурс «Чи знаєш ти історію та сучасність Енергодару» Виготовлено 200 екземплярів бренд буку. Розповсюджено на 5-ти інформаційних інтернет-ресурсах інформацію про продукти проекту (бренд міста, інвестиційний паспорт, каталог міста, промо-ролик, тощо) 30% вітчизняних та 5% закордонних інвесторів поінформовані про інвестиційні можливості міста
Заплановані цілі, досягненню яких буде сприяти ця дія	Поширення інформації про Енергодар як інвестиційно привабливого міста

Назва	Створення бізнес-центру в м. Енергодарі
Провідний партнер	Енергодарська міська рада
Партнери-учасники	ГО «Агенція місцевого розвитку м. Енергодара» ГО «Академічний бізнес-інкубатор» Місцеві бізнес-спілки
Час початку	2019
Тривалість	24 місяці
Загальні витрати	22000,0 тис.грн.
Капітальні витрати (за наявності)	20000,0 тис.грн.
Інші витрати (за наявності)	2000,0 тис.грн.
Джерела фінансування (якщо відомі)	Грантові кошти, місцевий бюджет
Підсумки (за необхідності — орієнтири)	Створено центр підтримки інновацій та підприємництва, головна мета якого — забезпечення необхідних умов для розвитку стартапів.
Результати — показники	Розроблено та ухвалено концепцію бізнес-центра. Проведено зонування приміщень за цільовим призначенням. Розроблено та затверджено ПКД. Виконано капітальний ремонт приміщень — 400 м². Облаштовано необхідними меблями, орг. і комп'ютерною технікою: - конференц-зал на 100 місць, - 3 приміщення для стартапів, - виставкові площі 100 м² - приміщення для спілкування («вільний простір») 100 м² Проведено навчальний курс для академічного бізнес-інкубатора (72 години). Надано на пільгових умовах приміщення для ведення бізнесу (3 нових приватних підприємця). Надано консультації фахівців для діючого бізнесу (100 консультацій).
Заплановані цілі, досягненню яких буде сприяти ця дія	Розвиток підприємництва та малого бізнесу

Назва	Розробка концепції Індустріального парку на території міста Енергодар
Провідний партнер	Енергодарська міська рада
Партнери-учасники	ГО «Асоціація індустріальних парків України» ГО «Агенція місцевого розвитку м. Енергодара»
Час початку	2019
Тривалість	24 місяці
Загальні витрати	100,0 тис.грн.
Капітальні витрати (за наявності)	0
Інші витрати (за наявності)	100,0 тис.грн.
Джерела фінансування (якщо відомі)	Грантові кошти, місцевий бюджет
Підсумки (за необхідності — орієнтири)	Створено умови для залучення інвестицій.
Результати — показники	Розроблено та ухвалено концепцію Індустріального парку. Розроблено та ухвалено стратегію розвитку Індустріального парку. Зареєстровано Індустріальний парк в єдиному державному реєстрі
Заплановані цілі, досягненню яких буде сприяти ця дія	Залучення до Енергодару великого бізнесу, заснованого на інноваційних, високотехнологічних та екологічних технологіях виробництва.

Назва	Створення академічного бізнес-інкубатора
Провідний партнер	Молодіжна громадська організація «Відродження»
Партнери-учасники	Енергодарський інститут державного та муніципального управління імені Р.Г.Хеноха «Класичного приватного університету», Регіональний фонд підтримки підприємництва в Запорізькій області, Енергодарська міська рада
Час початку	2019
Тривалість	12 місяців
Загальні витрати	200,0 тис.грн.
Капітальні витрати (за наявності)	—

Інші витрати (за наявності)	200,0 тис.грн.
Джерела фінансування (якщо відомі)	Грантові кошти, регіональний фонд підтримки підприємництва в Запорізькій області, міський бюджет.
Підсумки (за необхідності — орієнтири)	Створено бізнес-інкубатор, головною метою якого є активізація академічного середовища шляхом формування нової підприємницької культури та сприяння соціально-економічному розвитку територіальної громади.
Результати — показники	Розроблено та ухвалено концепцію бізнес-інкубатору. Облаштовано необхідними меблями, орг. і комп'ютерною технікою. Проведено навчання серед молоді, яка планує відкрити власну справу. Проведено конкурс стартапів. Відкриття нового бізнесу в місті.
Заплановані цілі, досягненню яких буде сприяти ця дія	Надання молоді освітніх послуг в сфері бізнесу, розвитку їх підприємницьких здібностей для відкриття власної справи.

Назва	Реконструкція міського стадіону
Провідний партнер	Енергодарська міська рада
Партнери-учасники	не визначено
Час початку	2019 рік
Тривалість	24 місяці
Загальні витрати	15000,5 тис.грн.
Капітальні витрати (за наявності)	15000,0 тис.грн.
Інші витрати (за наявності)	500,0 тис.грн
Джерела фінансування (якщо відомі)	Грантові кошти, міський бюджет, обласний бюджет, державний бюджет.
Підсумки (за необхідності — орієнтири)	Створення умов для тренувань, проведення спортивних змагань та культурно-масових заходів.
Результати — показники	Замінено покриття футбольного поля. Збудовано адміністративний корпус, приміщення для роздягальень, навіс над трибунами. Оновлено огорожу з турнікетами.
Заплановані цілі, досягненню яких буде сприяти ця дія	Створення умов для залучення молоді до занять спортом та проведення спортивних змагань як міського, так і всеукраїнського масштабу.

Адреса земельної ділянки	Форма власності	Площа, га	Цільове призначення	Продаж оренда	Наявність комунікацій (газ, вода, електрика або відстань до них)	Інші характеристики
м. Енергодар, Промислова зона	державна (землі лісового фонду)	100,0	Генеральним планом передбачено розташування підприємств для сонячної енергетики	продаж/ довгострокова оренда	Є можливість підключення до газопроводу, водопроводу та лінії електропередачі	піщані кучугури, лісові насадження сосни звичайної, ділянка розташована в СЗЗ Запорізької АЕС та ТЕС
м. Енергодар, вул. Промислова	комунальна	19,0 (надано дозвіл на розробку проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 4,5 га на умовах оренди)	землі запасу	продаж/ довгострокова оренда	Є можливість підключення до газопроводу, водопроводу та лінії електропередачі	Відповідно до генерального плану міста та плану зонування території на даній земельній ділянці пропонується розташування підприємств ІУУ класу шкідливості з СЗЗ 50-100 м. На земельній ділянці знаходяться залишки бетонних конструкцій

ДОДАТОК 3

ПЕРЕЛІК ВІЛЬНИХ ПЛОЩ/ОБ’ЄКТІВ КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ ЕНЕРГОДАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Тип приміщення/назва об’єкта	Адреса	Площа, м²	Оренда/ продаж	Наявність комунікацій
Нежитлове приміщення	пр. Будівельників, 17 корп. 2, поверх 5, кімн. № 17	15,6	оренда	електропостачання; у будинку є водопостачання та водовідведення
Нежитлове приміщення	пр. Будівельників, 17 корп. 2, поверх 5, кімн. № 25	12,6	оренда	електропостачання; у будинку є водопостачання та водовідведення
Нежитлове приміщення	вул. В.-Інтернаціоналістів, 16 ДНЗ № 15, музичний зал	76,7	оренда	електропостачання; у будинку є водопостачання та водовідведення
Нежитлове приміщення	пр. Енергетиків, 6, ЕЗОШ № 2, будівля теплиці, поверх 2	40,0	оренда	електропостачання; у будинку є водопостачання та водовідведення
Нежитлове приміщення	бул. Каштановий, 1 ЕЗОШ № 7, кіоск	12,0	оренда	електропостачання; у будинку є водопостачання та водовідведення
Будівля банно-прального комбінату	вул. Придніпровська, 12	3 312,8	оренда	Є можливість підключення до електро- мережі, водопостачання та водовідведення
Літній кінотеатр	Міський парк культури та відпочинку міської ради	485,3	оренда	Є можливість підключення до електромережі

ДОДАТОК 4

ПЕРЕЛІК ВІЛЬНИХ ВИРОБНИЧИХ ПЛОЩ/ОБ’ЄКТІВ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ НА БАЛАНСІ ВП «ЗАПОРІЗЬКА ТЕС АТ «ДНПРОЕНЕРГО» (ФОРМА ВЛАСНОСТІ ПРИВАТНА)

Тип приміщення/назва об’єкта	Адреса	Площа, м²	Оренда/ продаж	Наявність комунікацій
Будівля готелю «Енергодар»	пр. Будівельників, 25	6672,2	оренда/ продаж	електропостачання та водопостачання
23/50 двоповерхової будівлі магазину «Олеся»	бул. Юності, 4а	703,3	оренда/ продаж	електропостачання та водопостачання
Будівля гаражів з підсобними приміщеннями	вул. Придніпровська, 3-ж	262,2	оренда	електропостачання та водопостачання
Будівля побутового приміщення госпдвору	вул. Придніпровська, 3-ж	17,1	оренда	електропостачання та водопостачання
Будівля киснево-газифікаційної станції	вул. Промислова, 48	190,3	оренда/ продаж	Інженерні мережі відсутні (відстань близько 500 м)

ПЕРЕЛІК ВІЛЬНИХ ВИРОБНИЧИХ ПЛОЩ/ОБ'ЄКТІВ,
ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ НА БАЛАНСІ ВП ЗАЕС ДП «НАЕК
«ЕНЕРГОАТОМ» (ФОРМА ВЛАСНОСТІ ДЕРЖАВНА)

Тип приміщення/назва об'єкта	Адреса	Площа, м²	Оренда/ продаж	Наявність комунікації
Цех вентиляційних заготовок (інв. № 5429)	вул. Промислова, 127	3 238,7	оренда	Теплопостачання; каналізація; водопровід; телефонний зв'язок, електропостачання
Адміністративно-побутовий корпус (інв. № 5760)	вул. Промислова, 127	441,2	оренда	Каналізація; водопровід; телефонний зв'язок, електропостачання та центральне опалення.
Сантехколерна (інв. № 5461)	вул. Промислова, 126	110,8	оренда	Інженерні мережі: електропостачання, теплопостачання, водопостачання підведені до будівлі.
Побутові приміщення центрального матеріального складу (інв. № 5474)	вул. Промислова, 126	135,2	оренда	Інженерні мережі: каналізація; водопровід, електропостачання, центральне опалення.
Облаштування бетонних майданчиків на ЦМС (інв. № 4676007)	вул. Промислова, 126	1 566,40	оренда	Інженерні мережі відсутні.
Холодний склад-навіс для столярних виробів (інв. № 5481)	вул. Промислова, 126	472,6	оренда	В будівлі виконана розводка електропостачання.
Огорожа центрального матеріального складу (інв. № 8994)	вул. Промислова	161,0	оренда	Інженерні мережі відсутні.
Холодний матеріальний склад ДАЕМ (інв.№5468)	вул. Промислова, 117	98,5	оренда	Інженерні мережі — тимчасове електропостачання (1 лампа розжарювання, дріт АППВ 2х2,5 – 5м).

Службово-побутовий корпус ТЕМ (інв. № 5469)	вул. Промислова, 116	1 477,8	оренда	Інженерні мережі: каналізація; водопровід, електропостачання, центральне опалення.
Майданчик укрупнювальної збірки (інв. № 8987)	вул. Промислова, 116	4 815,1	оренда	Інженерні мережі відсутні.
Частина майданчика укрупнювальної збірки 50% (інв. № 8987 /1/8365)	вул. Промислова, 116	4 815,1	оренда	Інженерні мережі відсутні.
Полігон ЗБВ (інв. № 8071)	вул. Промислова, 68	22 200,0	оренда	Інженерні мережі відсутні.
Лабораторно- побутовий корпус на полігоні (інв. № 5465)	вул. Промислова, 68	761,8	оренда	Інженерні мережі: теплопостачання; каналізація; водопровід, електропостачання.
Будівля крамниці «Дар'юшка» (інв. № 4058)	вул. Промислова, 133	119,3	оренда	Будівля забезпечена центральним опаленням, електропостачанням, телефонним зв'язком, водопостачанням, каналізацією.
Будівля крамниці №26 (прохідна № 2) інв. № 4059	вул. Промислова, 133	52,6	оренда	Наявне центральне опалення, електропостачання, телефонний зв'язок, водопостачання, каналізація.
Частина адміністративно- побутового корпусу (4 поверх), інв. № 5760/2/ 507	вул. Промислова, 127	199,5	оренда	До об'єкту підведена мережа телефонного зв'язку. Наявне електропостачання, центральне опалення.
Частина адміністративно- побутового корпусу (3 поверх) інв.№5760/1/ 4029	вул. Промислова, 127	149,2	оренда	Об'єкт забезпечений центральним опаленням.
Частина цеху вентиляційних заготовок, інв.№5429/1/ 4028	вул. Промислова, 127	1 053,1	оренда	Інженерні мережі: теплопостачання; каналізація; водопровід; телефонний зв'язок, електропостачання.

Будівля трансформаторної підстанції. Цех вентиляційних заготовок, (інв. № 5761)	вул. Промислова, 127	90,0	оренда	До будівлі підведені мережі електропостачання.
Будівля насосної станції на ПРК, (інв. № 1)	вул. Промислова, 138	25,3	оренда	Інженерні мережі відсутні.
Магазин, (інв. № 5845)	вул. Промислова, 61	116,2	оренда	Інженерні мережі: електропостачання, частково опалення та водопостачання.
Бетонний завод. Адміністративно-побутова будівля, (інв. № 657)	вул. Промислова, 136	6,8	оренда	Інженерні мережі: центральне опалення; каналізація; водопровід, електропостачання,
Бетонний завод. Бетонні майданчики та дороги (інв. № 7254)	вул. Промислова, 136	5 100,0	оренда	Інженерні мережі відсутні
Бетонний завод. Огорожа (інв. № 7219)	вул. Промислова, 135, 136, 137	510,0	оренда	Інженерні мережі відсутні
Бетонний завод. Цех гіперпресування цегли (інв. № 672)	вул. Промислова, 136	309,96	оренда	Інженерні мережі відсутні
Адміністративно-побутовий корпус, (інв. № 5841)	вул. Промислова, 115	570,4	оренда	Інженерні мережі: теплопостачання; каналізація; водопровід; телефонний зв'язок, електропостачання.
Майстерня теплоізоляційних робіт зі складом теплоізоляційних матеріалів (інв. № 5433)	вул. Промислова, 115	1 450,0	оренда	Будівля забезпечена мережами центрального опалення. В будівлі виконана розводка електропостачання.
База наладчиків. Будівля № 1 (інв. № 673)	вул. Промислова, 36	29,64	оренда	В будівлі змонтована вхідна шафа з питаючим кабелем. Інженерні комунікації відсутні.
База наладчиків. Будівля № 2 (інв. № 674)	вул. Промислова, 115	268,14	оренда	Інженерні комунікації відсутні.
Залізобетонна огорожа (інв. № 6925)	вул. Промислова, 91	821,8	оренда	Інженерні мережі відсутні

**РОЗРОБЛЕНИЙ МІСЬКОЮ ВЛАДОЮ
У СПІВПРАЦІ З НАЦІОНАЛЬНИМ УПОВНОВАЖЕНИМ
РЕЙТИНГОВИМ АГЕНТСТВОМ “КРЕДИТ-РЕЙТИНГ”**

ЕНЕРГОДАР ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПАСПОРТ

**Наведені в документі думки висловлені
з урахуванням ситуації на дату виходу матеріалу.
Документ носить ознайомлювальний характер.**

**Енергодарська міська рада
вул. Курчатова, 11,
м. Енергодар, 71502,
Запорізька обл.
www.en.gov.ua**

**ТОВ “Кредит-Рейтинг”
вул. Межигірська, 1, Київ, 04070
тел.: +38 (044) 490 25 50
e-mail: office@credit-rating.com.ua
www.credit-rating.com.ua**

